

Egne polte giver bedste dækningsbidrag

Af svinekonsulent Katarina Sylow Dominiak og svinekonsulent Joachim Glerup Andersen, LandboMidtøst

En indkøbt polt er hidtil blevet betragtet som mindre arbejdskrævende, højere producerende og som at give færre omkostninger. Problemet er bare, at vi ikke kan se det i dækningsbidraget, så skal du optimere dit dækningsbidrag pr. DE så vælg hjemmeavlede polte og kernestyning.

Tab eller gevinst ved hjemmeavl?

Der bliver hvert år lavet beregninger på omkostninger for indkøbte avlsdyr kontra hjemmeavlede dyr. Beregningerne viser generelt, at det, ved samme avlsniveau, koster 150-200 kr. mere at lave en polt selv i forhold til at købe en ind. Inkluderet i denne beregning er et avlsmæssigt efterslæb på 5 indekspoint (zigzag) hhv. 10 indekspoint (renracet kernebesætning) á 12,22 kr.

Et avlsmæssigt efterslæb på 5-10 indekspoint er dog kun et reelt tab for poltekøberen, hvis der ikke gæses på kompromis med opstaldning, miljø og management så dyrenes gener kan komme fuldt til udtryk.

Hjemmeavlede polte giver 10-38% højere dækningsbidrag

Én ting er, hvad det koster at lave/købe avlsdyr, en anden ting er, hvor stor en forskel der reelt er på dækningsbidraget (DB) ved hjemmeavl kontra indkøb af avlsdyr.

I DB-tjek beregnes dækningsbidraget ud fra de reelle posteringer i besætningernes regnskab. Fordelingen af deltagende besæt-

ninger med hjemmeavl hhv. indkøb af avlsdyr er traditionelt set 50-50.

Som det ses i tabel 1, er forskellene i DB markant mellem de to grupper. Det er en klar

tendens, at besætninger med hjemmeavl er højere placeret i DB-tjek.

I 2. halvår 2009 laver 14 af de 16 højest placerede besætninger således deres egne avlsdyr. Den højest placerede indkøber af polte ligger på en 8. plads.

Resultatet er blandt andet påvirket af foderpriser, statusforskydning og notering, men tendensen er klar år efter år: Af de deltagende besætninger har de med hjemmeavl højeste DB. Forskellen er i øvrigt den samme, når der regnes i DB/DE, hvilket betyder, at trods flere polte og deraf færre årssøer kan det stadig betale sig at lave polte selv.

Det er væsentligt at huske på, at der ved hjemmeavl er behov for flere kvadratmeter stald til opstaldning af polte i forhold til en besætning, der køber polte ind med lav aldersspredning. Det betyder, at en besætning med hjemmeavl skal have et DB, der ligger 400-500 kr. højere end en besætning med indkøbte avlsdyr, for at opveje udgifter til ekstra areal, foder og pasning.

	I 2008	II 2008	I 2009	II 2009
Hjemmeavl - Dækningsbidrag	2716	4413	4812	5026
Indkøbte dyr - Dækningsbidrag	1676	3964	3925	4538
Forskel kr.	1040	449	887	488
Forskel %	38	10	18	10

Tabel 1: DB (kr/årsso) for sohold 30 kg, med hjemmeavl hhv. indkøbte dyr de sidste fire DB-tjek perioder. (I = 1. halvår, II = 2. halvår)

Sammenligning af hjemmeavl og indkøbte dyr DB-tjek II 2009			
	Hjemmeavl	Indkøbte dyr	Forskel i %
Fravænnede grise/årsso, stk.	28,7	29,5	+3
Døde af årssøer, %	12	10	-15
Veterinære omkostninger i alt, kr/årsso	497	582	+17
Avlsomkostninger kr/årsso	253	194	-23
Diverse omkostninger, kr/årsso	280	323	+15
DB før aflønning, kr/årsso	5026	4538	-10

Tabel 2: Udvalgte produktionsmæssige faktorer med indflydelse på dækningsbidraget 2. halvår 2009. Arbejdsforbrug/årsso er ikke medtaget i beregning af DB.

► Hvad betyder mest for forskellen på DB?

Vi har i tabel 2 samlet udvalgte faktorer med indflydelse på dækningsbidraget i 2. halvår 2009.

Som det fremgår af tabellen, har avlsomkostninger, diverse omkostninger og veterinære omkostninger stor betydning for forskellen i DB. Avlsomkostningerne er lavere for indkøbere af polte, mens diverse- og veterinære omkostninger er store poster for indkøbere i forhold til hjemmeavlere. (Se tabel 2 på side 4).

De veterinære omkostninger er især på grund af øget forbrug af vacciner ved indkøbte sopolte.

Immunisering og indkøb af polte med højere sundhedsstatus

Mange indkøbere af polte, køber dyr med højere sundhedsstatus end i egen besætning. Årsagerne til dette valg kan være mange – ofte findes ikke en polteleverandør med præcis samme status som egen besætning, men der er også indkøbere, der vælger dyr med højere status ud fra en betragtning om, at det i så fald må være bedre dyr med højere effektivitet.

De øgede veterinære udgifter hos indkøbere bekræfter selvfølgelig også det billede, at lukkede besætninger har nemmere ved at have en stabil produktion med ens immunisering og dermed mere ro på sygdomme som PRRS og mycoplasma. De sidste to år har der både i Danmark og resten af Europa været besætninger, som har haft mange problemer med spædgrisediarré hos mange af kuldene. Immunisering har bestemt også en rolle i dette komplekse problem.

Hjemmeavlere er bedre til at købe billigt

Foruden de veterinære omkostninger springer det lave niveau af diverse omkostninger til alt også de små ting som forbrug af savsmuld eller mærkespray i øjnene. Måske er hjemmeavlere blot besætninger, som har fokus på et rimeligt omkostningsniveau?

Kernestyring er nødvendigt for fremgang i produktionen

I dag er der 245.000 søer i kernestyling (406 besætninger). Kuldeindekset er 5 point under de polte, som sælges fra opformeringerne.

De besætninger, der ligger med høje dækningsbidrag i DB-tjek, er for hovedparten også med i kernestyling og har et almindeligt til godt indeknsniveau.

Men pas på! Kernestyling er ikke noget man kommer sovende til.

Et højt indeknsniveau kræver engagement og disciplin. I løbestalden skal man være på forkant med beslutningen om, hvilken polt/so der skal løbes med avlssæd allerede ved bestilling af sæden. Det kræver registrering af poltebrunst, så man ved, hvilken polt, der skal løbes hvornår samt fokus på indekns hos de fravænnede søer. Et avlsdyr taber 10-12 indeknspoints pr. år, så det er kun polte og unge dyr, der bruges til avl – derfor er det nødvendigt, at indekns opdateres og resultater indberettes hver uge.

Ingen – eller dårlig – kernestyling koster dyrt

De dårligste zigzag-besætninger i kernestyling ligger med indekns på polte på 81, hvor gennemsnittet for opformering er 95.

Så lavt et indekns på egne polte i forhold til indkøbte er en bremse for produktionen og kan nemt koste mere end 100.000 kr. om året i færre fravænnede pr. årsso og ringere foderudnyttelse hos smågrise og slagtesvin.

Hjemmeavlere *uden* kernestyling har en tilsvarende lav produktion. Dårlig genetik og manglende fokus på avl er en bremse for produktionen – de besætninger skal enten med i kernestyling eller indkøbe polte. ■

LUNDING Kalksprøjte

Sprøjtevoan til f. eks. kalkning af stalde eller til desinfektionsmidler. Er fantastisk til fodring med vådfoder til ny fravænnede grise.

230 V
motorpumpe

60/120 l beholder

Kontakt
Kristian Jensen Bæk
Tlf. 9786 3311
info@lunding-agro.dk

www.lunding-agro.dk